

INFORMÁCIA PRE VŠETKY ZDRAVOTNÍCKE INŠTITÚCIE A ORGANIZÁCIE

SVETOVÝ DEŇ BEZ TABAKU 2005:

Zdravotnícki pracovníci a kontrola tabaku

WHO TFI (Tobacco Free Initiative) navrhla Svetový deň bez tabaku 2005 venovať zdravotníkom a kontrole tabaku.

Úvod

V máji 2003 členské krajiny schválili WHO Rámcový dohovor na kontrolu tabaku (WHO FCTC). O rok neskôr, na konci podpisovej fázy (29.6.2004) dohovor podpísalo 168 krajín a Európske spoločenstvo, čo bolo o polovicu viac zúčastnených štátov, ako bolo treba na to, aby táto zmluva bola prijatá. Dobrá odozva, ktorú WHO FCTC dosiahla zo strany občianskej spoločnosti a parlamentov sa potvrdila účasťou viacerých nevládných organizácií - NGOs v procese prijímania WHO FCTC, ďalej množstvom programov na kontrolu tabaku na celom svete, a tiež počtom podpisov signatárov a spoločenstiev, ktorí zmluvu podpísali do roka po jej schválení.

Odozva členských štátov WHO k Rámcovému dohovoru ukázala ich definitívny záväzok riešiť výzvy verejného zdravotníctva, ktoré nastolilo fajčenie. Dohovor (tiež zmluva) v jeho ustanoveniach podčiarkuje opatrenia, ktoré potrebujú krajiny realizovať, aby sa dosiahli jej ciele. Problematiku ako napr. odlišné ceny a daňové opatrenia, cezhraničné pašovanie cigariet, nezákonný obchod a reklamu musia riešiť parlamenty, pri navrhovaní ich programov na kontrolu tabaku.

Ak sú vlády pripravené na plnú implementáciu Dohovoru je nevyhnutné dosiahnuť kontinuálnu podporu všetkých občanov a spoločnosti. WHO FCTC v jej preambule obzvlášť zdôrazňuje „zvláštnu podporu a príspevanie nevládných organizácií a iných členov občianskej spoločnosti, ktorí nie sú spojení s tabakovým priemyslom, vrátane zdravotných profesionálnych organizácií, žien, mladých, environmentálnych a spotrebiteľských skupín a vysokoškolských a zdravotníckych zariadení, v úsilí o kontrolu tabaku na národnej a medzinárodnej úrovni.

Kontrola tabaku a zdravotníci.

Podľa preambuly WHO FCTC, WHO zvolala v januári 2004 schôdzu reprezentantov medzinárodných zdravotníckych organizácií, aby ich predstavitelia preskúmali spôsoby, ako by sa mohli zdravotnícki pracovníci aktívnejšie zúčastňovať na procese implementácie WHO FCTC a ako by mohli prispieť ku kontrole tabaku a cieľom verejného zdravotníctva. Zdravotníci nie sú len doktori, ale aj iní profesionáli, ako zdravotné sestry, zubári, psychológovia a psychiatri, fyziatri, lekárnici a iné príbuzné zdravotnícke profesie.

Komplexné programy zamerané na kontrolu spotreby tabaku by mali efektívne zvážiť uplatnenie rôznorodých opatrení na národnej a medzinárodnej úrovni. Opatrenia by mali zahŕňať legislatívu, cenové opatrenia, ale aj prevenciu prostredníctvom edukácie, komunikačných technológií, informačných kampaní, ktoré pozdvihnú povedomie občanov o účinkoch tabaku na zdravie. Dôležité sú aj opatrenia týkajúce sa znižovania tabakovej závislosti a zanechania fajčenia.

V týchto oblastiach majú zdravotníci základnú úlohu, lebo okrem iného môžu obsiahnuť vysoké percento obyvateľstva. Zdravotníci majú príležitosť pomáhať ľuďom zmeniť ich chovanie a môžu poradiť a usmerniť a odpovedať na otázky týkajúce sa dôsledkov fajčenia, môžu pomáhať pacientom skončiť s fajčením – obzvlášť tým ktorí majú choroby súvisiace s fajčením.

Štúdie ukázali, že dokonca stručná rada zdravotníka - vysvetlenie škodlivosti fajčenia a o dôležitosti jeho zanechania je z ekonomického pohľadu jednou z najviac efektívnych metód redukcie fajčenia.

Zdravotnícki pracovníci by mali mať tiež hlavnú úlohu pri uplatňovaní preventívnych opatrení, hlavne v súvislosti s mladými ľuďmi. Majú príležitosť podporiť zmenu spoločenskej normy, a vopred upozorniť deti a dospelujúcu mládež na nebezpečia fajčenia.

Zdravotníci by mali byť príkladom zdravej spoločnosti. Mnoho zdravotníckych asociácií a ustanovizní už začali a mali by pokračovať v označení svojich pracovísk ako „nefajčiarskych“. Študenti lekárske fakúlt, ktorí sú vzdelávaní v oblasti kontroly tabaku v priebehu ich štúdia, by sa mali stať výkonnejšími v identifikácii a liečení pacientov – fajčiarov. V otázkach súvisiacich s fajčením, by mali byť schopní informovať a pôsobiť preventívne na predchádzanie fajčenia ale aj podporovať úsilie pacientov skončiť s fajčením. K podstatnej redukcii prevalencie fajčenia môže viesť aj začlenenie vzdelávania v oblasti kontroly tabaku do výchovno-vzdelávacieho procesu všetkých zdravotníkov (pregraduálne aj postgraduálne vzdelávanie).

V oblasti legislatívy môžu zdravotníci využiť svoj vplyv v lokálnych a národných spoločnostiach na podnietenie preventívnych opatrení na kontrolu tabaku, a tak doplniť prázdne miesto v legislatíve na národnej a medzinárodnej úrovni.

WHO je presvedčené, že úsilie na kontrolu tabaku by malo a mohlo zostať trvalé, ak by kontrola tabaku bola zahrnutá do existujúcich národných, regionálnych a lokálnych zdravotníckych štruktúr. Od angažovanosti vládneho zdravotného sektora sa očakáva, že zvýši uvedomenie zdravotného personálu a prispeje v štáte k vývoju udržateľných programov na kontrolu tabaku. Takýto systematický prístup v zdravotníctve tiež pripraví cestu k akceptácii kontroly tabaku aj v mnohých iných odvetviach.

WHO neformálny míting zdravotníckych profesionálnych organizácií a kontrola tabaku

WHO Tobacco Free Initiative organizovala schôdzku s predstaviteľmi medzinárodných zdravotníckych profesionálnych organizácií 28-30 januára 2004 v Ženeve, Švajčiarsko. Účel tejto schôdze bol skúmať s rôznymi medzinárodnými zdravotníckymi profesionálnymi organizáciami (doktori, a tiež zdravotné sestry, lekárnici, zubári, a tak ďalej.) možné spôsoby, akými by mohli prispieť ku kontrole tabaku a zdravotníckym cieľom vyplývajúcim z týchto aktivít. Tu bol taktiež vyzdvihnutý aj ich potenciál pri podpise, ratifikácii a implementácii WHO Rámcového dohovoru na kontrolu tabaku.

Zdravotníci, ktorí sa zúčastnili WHO stretnutia (skoro 50 účastníkov, z 29 rozdielnych medzinárodných organizácií), boli nadšení návrhom spoločného prístupu praxe v oblasti kontroly fajčenia - tabaku. Na mítingu prezentovali a ukázali, ako vo väčšine prípadov uplatnili podobné prístupy v oblasti kontroly tabaku v rámci ich vlastných organizácií a pobočiek.

Všetci účastníci vzájomne sa dohodli a spracovali všetko, čo by malo slúžiť pre ich organizácie ako štandardná zbierka zásad praxe v kontrole tabaku. Táto zbierka obsahuje 14 akčných (realizačných) bodov, ktorými sami zdravotníci môžu prispieť ku kontrole tabaku, vrátane podpory implementácie WHO FCTC. Zbierku zásad - Kódex zdravotníckych organizácií v praxi kontroly fajčenia prijali všetci predstavitelia prítomní na mítingu.

Kódex bol preložený do šiestich oficiálnych WHO jazykov a na základe vlastnej iniciatívy zdravotníkov aj do iných jazykov.

Globálny prieskum fajčenia u zdravotníkov

Zdravotníci súhlasili, a začlenili to aj do Kódexu, že práve oni by mali byť vzorom chovania pre ostatných. Podporou nefajčiarskych pracovísk a kultúry bez fajčenia, by mali byť príkladom hodným nasledovania pre ich pacientov. Jedným z aspektov Svetového dňa bez tabaku 2005 bude realizácia pilotného prieskumu o fajčení: Globálny prieskum „fajčenia študentov medicíny – postupujúc podľa zásad Globálneho prieskumu fajčenia mladých v spolupráci s CDC. Vývoj prieskumu sa už spracováva, použijú sa vzorky, ktoré budú zozbierané zo 6 krajín (jedna z každého regiónu WHO). Výsledky z tohoto prieskumu sa využijú v ďalších vydávaných materiáloch.

Investície a rozšírenie

Jeden z dôvodov rozhodnutia sa pre tému Zdravotníci a kontrola tabaku, je možnosť využiť informácie a zdroje z existujúcich iniciatív zdravotníkov. Profesionálne zdravotnícke organizácie si uvedomujú ich potencionálnu úlohu a zodpovednosť v kontrole tabaku a niekoľko organizácií už inicializovalo špecifické aktivity v tomto rozsahu. Napríklad, Manifest lekárov a kontrola tabaku bol zverejnený 21. októbra 2002 a podporili ho lekárske spoločnosti na celom svete. Mnoho jednotlivých zdravotníckych spoločností má vlastné kódexy, týkajúce sa kontroly tabaku („Lekárnici proti tabaku“, - lekárnici skôr

ako uplatnili zbierku zásad, zakázali fajčenie vo vlastných lekárňach). Táto skupina farmaceutov určila WNTD 2004 (Svetový deň bez tabaku 2004) zvlášť aj "postaveniu lekárnikov v presadzovaní nefajčiarskej budúcnosti" a zahrnula do neho aj hore spomínaný a prijatý Kódex.

WNTD 2005 (Svetový deň bez tabaku 2005) je dobrá príležitosť investovať do týchto úsilí a profitovať z výsledkov a nadšenia účastníkov stretnutia, rozširiac závery mítingu i pridať nové informácie, ktoré môžu spojiť spoločné úsilie rozdielnych skupín zdravotníkov k riešeniu jedného problému a to kontroly tabaku.

Nová zbierka zásad prijatá v priebehu WHO neformálneho mítingu zdravotníkov pracovníkov

Výsledkom stretnutia zdravotníkov bol aj prijatý "Kódex pre prax kontroly tabaku pre profesionálne zdravotnícke organizácie". Taktiež bolo vyzdvihnuté postavenie profesionálnych zdravotníckych organizácií v liečbe tabakovej závislosti a skončovania s fajčením.

Code of practice on tobacco control for health professional organizations

Kódex praxe zdravotníckych organizácií v oblasti kontroly fajčenia

Preambula: Za účelom aktívne prispieť k redukcii spotreby tabaku a zahrnúť kontrolu tabaku do sféry verejného zdravotníctva na národnej, regionálnej a globálnej úrovni, týmto vyjadrujeme súhlas, že profesionálne zdravotnícke organizácie budú:

1. Povzbudzovať a podporovať svojich členov aby boli modelovým príkladom nefajčenia a podporovali kultúru bez tabaku
2. Hodnotiť spotrebu tabaku a prístupy ku kontrole tabaku u svojich členov prostredníctvom prieskumov a zavedenie vhodných opatrení a politiky
3. Stanovia východiskové body vlastných organizácií a akcií na kontrolu tabaku povzbudzovať svojich členov robiť to isté.
4. Zahrnú kontrolu tabaku do agendy všetkých dôležitých zdravotníckych kongresov a konferencií.
5. Poradia svojim členom, aby sa rutinne pýtali pacientov a klientov na fajčenie a ich expozíciu na cigaretový dym – využijúc prístupy medicíny založenej na dôkazoch, aby dávali rady ako prestať fajčiť a zaisťujú vhodnú kontrolu abstinujúcich fajčiarov.
6. Vplývať na zdravotné inštitúcie a výchovné centrá aby zahrnuli kontrolu tabaku do svojich učebných plánov a absolventských kurikúl, v rámci postgraduálneho vzdelávania a iných študijných programov.
7. Aktívne sa podieľať na Svetovom dni bez tabaku 31. mája 2005.
8. Vyhnú sa akceptovaniu akéhokoľvek druhu sponzorovania od tabakového priemyslu – peňažitého alebo iného – a investovania do tabakového priemyslu, a tiež povzbudiť svojich členov konať podobne.
9. Zaisťujú, aby organizácie mali stanovenú politiku k akémukoľvek komerčnému alebo inému druhu vzájomného vzťahu s partnermi, ktorí pôsobia alebo majú záujmy o tabakový priemysel
10. Zakážu predaj alebo propagáciu tabakových výrobkov v areáloch a komplexoch zdravotníckych budov a presvedčia svojich členov, aby konali podobne.
11. Aktívne podporovať vlády v procese podpísovania, ratifikácie a implementácie WHO Rámcového dohovoru o kontrole tabaku.
12. Venovať peňažné a/alebo iné zdroje na aktivity kontroly tabaku - vrátane venovania zdrojov k implementácii tohoto kódexu do praxe
13. Zúčastniť sa na aktivitách kontroly tabaku v sieti zdravotníckych organizácií.
14. Podporovať kampane za nefajčiarske verejné priestranstvá a priestory.

Výber z tlače:

Zdravotníci propagujú nový kódex ich praxe v „kontrolu tabaku“

Nový kódex vyzýva zdravotníkov, aby boli príkladom a aby sami skončili s fajčením.

30 január 2004 | Ženeva -- Zastaviť trendy fajčenia, ktoré aktuálne spôsobuje skoro päť miliónov úmrtí za rok. Zdravotnícke združenia a asociácie, ktoré sa stretli na pôde Svetovej zdravotníckej organizácie (WHO), reprezentovali členovia v skoro všetkých krajinách. Kódex sa zameriava na hmatateľné spôsoby ako zastaviť používanie produktu, ktorý postupne zabije polovicu z jeho pravidelných používateľov.

Zúčastnili sa zástupcovia profesionálnych združení reprezentovaní lekármi, zubármi, zdravotnými sestrami, pôrodnými asistentkami, chiropraktikmi a lekármi. V priebehu diskusií, profesionáli sľúbili zvýšiť a zosilniť dozor nad používaním tabaku, uvádzať programy na podporu skončovania s fajčením, zaistiť prístup k nefajčiarskym (beztabakovým) zdravotným inštitúciám a zavádzať vzdelávanie a programy na spoločenskú obhajobu nefajčenia.

"Keď už hovoríme o používaní tabaku, zdravotníci majú príležitosť pomáhať ľuďom zmeniť svoje zvyklosti. Ich angažovanosť je kľúč k úspešnému likvidovaniu tabakovej epidémie." Povedala, " Dr Vera Luiza da Costa e Silva, Director of the Tobacco Free Initiative, WHO.

"Napríklad, ak by zubári varovali všetkých svojich pacientov, že fajčenie spôsobuje nadmernú tvorbu zubných usadenín (zubného kameňa), žltnutie zubov a prispieva k zubnému kazu, a tiež päťnásobne zvyšuje riziko rakoviny úst, nárazový efekt na fajčenie by mohol byť dramatický."

Štúdie ukázali že dokonca krátke poradenstvo poskytnuté zdravotníkmi o nebezpečiach fajčenia a dôležitosti zanechania fajčenia je jednou z najviac ekonomicky efektívnych metód z programu na redukovanie fajčenia. Podľa navrhovaných pravidiel správania (kódexu), zdravotníci by mali ísť príkladom (Exempla trahunt). Mali by pôsobiť ako ukážkové modely pre svojich pacientov likvidáciou fajčenia a zabezpečením svojich pracovísk a verejných priestranstiev ako nefajčiarskych (beztabakových).

Prevalencia fajčenia medzi zdravotníkmi je v mnohých krajinách rovnaká ak nie vyššia než priemer obyvateľstva. V Albánsku v r. 2000, 44% zo študentov medicíny fajčilo, v porovnaní s 39% obyvateľstva. V Saudskej Arábii, 20% doktorov fajčilo, zatiaľ čo priemer pre obyvateľstvo je 13%.

Účastníci súhlasili, že dôležitou úlohou profesionálnych zdravotníkov je predstaviť kontrolu tabaku v zdravotníckej agende na lokálnej úrovni, podporovať politický proces podpisovania a ratifikácie WHO Rámcového dohovoru o kontrole tabaku (FCTC) vládami a podporovať implementáciu dohovoru svojimi vlastnými členmi.

V ukážke podpory pre Dohovor (FCTC), asociácie sa rozhodli utvoriť zoznam „zrkadlových podpisov“, ktorý je otvorený pre podpisy všetkých sympatizantov a členov.

Dr Catherine Le Galès-Camus, asistentka generálneho riaditeľa pre Neinfekčné ochorenia a duševné zdravie, WHO, povedala: "Pri 1.1 miliardy ľudí závislých na fajčení a piatich miliónoch každoročných obetí, tabak by mal byť stále prioritou v zdravotnej agende. Dodala: "Chceli by sme, aby asociácie dopravili túto správu, pretože je ten pravý čas, aby vlády začali konať na základe rámcového dohovoru (FCTC), ktorý sa zdá byť tým správnym nástrojom na boj s touto celosvetovou epidémiou."

Svetový deň bez tabaku 2005

Beztabaková iniciatíva navrhuje, že Svetový deň bez tabaku 2005 by sa mal sústrediť na postavenie zdravotníkov v kontrole tabaku.

31 máj 2005 -- Profesionálni zdravotníci sú vo výbornej pozícii, ktorá im dovoľí mať popredné postavenie v kontrole tabaku.

Zrozumiteľné komplexné programy zamerané na efektívnu kontrolu fajčenia by mali zahŕňať komplex opatrení vrátane zákonodarstva a cenových opatrení, ale aj prevenciu - cez vzdelávanie, komunikáciu, informačné kampane, ktoré zdvihnú povedomie o efektoch tabaku na zdravie - a tiež iné opatrenia týkajúce sa tabakovej závislosti a skončovania s fajčením. Zdravotníci môžu zasahovať do týchto oblastí. Môžu obsiahnuť vysoký percentuálny podiel obyvateľstva. Profesionálni

zdravotníci majú príležitosť pomáhať ľuďom zmeniť svoje chovanie a môžu dávať rady, poradenstvo a odpovede na otázky týkajúce sa dôsledkov používania tabaku, môžu pomáhať pacientom skončiť s fajčením. Štúdie ukázali že dokonca stručná rada zdravotníkov o nebezpečiach fajčenia a dôležitosti zanechania tohto zlozvyku je jednou z najviac efektívnych metód z celospoločenskej redukcie fajčenia. Zdravotníci môžu byť tiež veľmi užitoční pri preventívnom pôsobení hlavne na mladých (mládež). Taktiež majú príležitosť propagovať zmenu sociálnych noriem a vopred upozorniť deti a dospievajúcu mládež na nebezpečia tabaku.

Chceli by sme, aby nám zdravotníci pomohli zosilniť pozíciu, ktorú majú v programe na kontrolu tabaku a radi by sme, aby rozprávali svojim pacientom a komukoľvek inému, že ich doktor, zdravotná sestra, zubný lekár, lekárnik, atď . majú odpovede na ich otázky o tabaku (fajčení).